

KÚRIA

Bfv.I.1015/2014/9. szám

A Kúria Budapesten, a 2015. év január hó 13. napján megtartott tanácsülésen meghozta a következő

í t é l e t e t :

A tartás elmulasztásának vétsége miatt a ellen folyamatban volt büntetőügyben a Zala Megyei Főügyészség által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálv a Zalaegerszegi Járásbíróság 5.B.541/2013/12. számú ítéletét megváltoztatja,

a terheltet az ellene tartás elmulasztásának vétsége [1978. évi IV. törvény 196. § (1) bekezdés] miatt emelt vád alól felmenti,

az ítéletnek a Zalaegerszegi Városi Bíróság 17.B.475/2007/4. számú határozata próbára bocsátást kimondó rendelkezését hatályon kívül helyező és a próbára bocsátást megszüntető rendelkezését hatályon kívül helyezi, és a Zalaegerszegi Városi Bíróság előtt folyamatban volt 17.B.475/2007. számú ügyet jelen ügytől elkülöníti.

Elrendeli a terhelt által bűnügyi költség címén esetlegesen megfizetett összeg visszatérítését a befizetéstől a visszatérítés időpontjáig eltelt időre számított mindenkori törvényes kamatával együtt.

Az ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A Zalaegerszegi Járásbíróság a 2014. március 27. napján meghozott, és 2014. május 27. napján jogerőre emelkedett 5.B.541/2013/12. számú ítéletében a terhelt vonatkozásában a Zalaegerszegi Városi Bíróság 2007. október 12-én kelt és aznap jogerős 17.B.475/2007/4.

számú ítéletének próbára bocsátást kimondó rendelkezését hatályon kívül helyezte és a csekély mennyiségű kábítószerrel visszaélés vétsége miatt alkalmazott próbára bocsátást megszüntette.

A terheltet bűnösnek mondta ki tartás elmulasztásának vétségében [1978. évi IV. törvény 196. § (1) bekezdés], és ezért valamint a próbára bocsátással érintett ítéletben megállapított csekély mennyiségű kábítószerrel visszaélés vétsége [1978. évi IV. törvény 282. § (1) bekezdés, (5) bekezdés a) pont] miatt halmazati büntetésül százhusz óra közérdekű munkára ítélte.

A jogerős határozat ellen a Be. 416. § (1) bekezdésének a) pontjában foglalt okból a terhelt javára a Zala Megyei Főügyészség terjesztett elő felülvizsgálati indítványt.

Álláspontja szerint a Btk. 2. § (2) bekezdése alapján, ha a cselekmény elbírálásakor hatályban lévő új büntető törvény szerint a cselekmény már nem bűncselekmény, az új törvényt kell alkalmazni. A terhelt terhére rótt, az elkövetéskor hatályban volt 1978. évi IV. törvény 196. § (1) bekezdése szerinti cselekményt az elbírálás idejére hatályba lépett új Btk. (2012. évi C. törvény) 212. §-a újraszabályozta, és a gyermektartáson kívüli, egyéb tartási kötelezettség elmulasztása az egyéb törvényi feltételek mellett is csak akkor büntetendő, ha a mulasztás a jogosultat súlyos nélkülözésnek teszi ki.

A főügyészség kifejtette, miszerint a jogerős ítéletben rögzített tényállás szerinti cselekmény az ítélet meghozatalának és jogerőre emelkedésének időpontjában már nem volt bűncselekmény, a tényállás nem tartalmaz utalást a jogosult jövedelmi, vagyoni viszonyaira, életkörülményeire, az eredmény, mint tényállási elem hiányában pedig a szülő felé irányuló tartási kötelezettség elmulasztása önmagában nem büntetendő.

Az eljáró bíróság ezért a terhelt bűnösségét olyan cselekmény miatt állapította meg, amely cselekmény az elbíráláskor már nem volt bűncselekmény, a terhelt bűnösségének megállapítására ezért a büntető anyagi jogi szabályok megsértésével került sor.

A Zala Megyei Főügyészség felülvizsgálati indítványát a Legfőbb Ügyészség - annak helytálló indokaira figyelemmel - fenntartotta, és azt az alábbiakkal egészítette ki:

A terheltet a Zalaegerszegi Városi Bíróság a 2007. október 12. napján kelt és aznap jogerős 17.B.475/2007/4. számú ítéletével csekély mennyiségű kábítószerrel visszaélés vétsége miatt három évre próbára bocsátotta. A felülvizsgálattal érintett ügyben megállapított cselekmény elkövetési idejére figyelemmel a Zalaegerszegi Járásbíróság a próbára bocsátó rendelkezés hatályon

kívül helyezése mellett a próbára bocsátást megszüntette és a terhelttel szemben halmazati büntetést szabott ki.

Figyelemmel azonban arra, hogy a felülvizsgálati indítványban írtak szerint a terhelt felelőssége a tartás elmulasztásának vétségében nem állapítható meg, nem kerülhetett volna sor a próbára bocsátás megszüntetésére sem.

Ezért a Legfőbb Ügyészség indítványozta, hogy a Kúria a Zalaegerszegi Járásbíróság 5.B.541/2013/12. számú ítéletét akként változtassa meg, hogy a terheltet az ellene tartás elmulasztásának vétsége miatt emelt vád alól a Be. 6. § (3) bekezdésének a) pontja alapján bűncselekmény hiányában mentse fel, míg a próbára bocsátó rendelkezést hatályon kívül helyező és a próbára bocsátást megszüntető rendelkezés hatályon kívül helyezése mellett a próbára bocsátás megszüntetése miatt indult eljárást különítse el (BF.1029/2014/2.).

A Legfőbb Ügyészség indítványára a terhelt védője írásbeli észrevételt tett, melyben indítványozta, hogy a Kúria az ügyészi indítványnak megfelelő határozatot hozzon.

A Kúria a 2014. szeptember 10. napján meghozott Bfv.I.1015/2014/5. számú végzésével a jogerős ítélettel kiszabott százhusz napi közérdekű munka büntetés végrehajtását felfüggesztette.

A Kúria a megtámadott határozatot a Be. 423. § (4) bekezdésének megfelelően a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján, valamint az (5) bekezdésre figyelemmel a 416. § (1) bekezdés c) pontjában felsorolt esetleges eljárási szabálysértésekre tekintettel is felülvizsgálta.

Ilyen, a Be. 373. § (1) bekezdésének I. b) és c) pontjában, valamint II-IV. pontjának valamelyikében meghatározott - feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező - eljárási szabálysértést azonban nem észlelt.

A felülvizsgálati indítvány - a Legfőbb Ügyészség által tett kiegészítéssel együtt - alapos.

A Be. 416. § (1) bekezdésének a) pontja szerint felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen akkor van helye, ha a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor.

A Btk. 2. § (1) és (2) bekezdése szerint a bűncselekményt az elkövetése idején hatályban lévő büntető törvény szerint kell elbírálni; ha azonban a cselekmény elbírálásakor hatályban lévő új büntető törvény szerint a cselekmény már nem bűncselekmény, akkor

az új büntető törvényt kell alkalmazni.

A felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott jogerős határozatban foglalt tényállás szerint a terhelt a polgári ügyben eljáró bíróság egyezséget jóváhagyó végzésében foglaltak ellenére a szülőtartási díj fizetési kötelezettségének önhibájából nem tett eleget 2008 szeptemberétől 2009 márciusáig, 2011. márciustól 2011. szeptemberig, 2012. márciustól áprilisig, 2012. júniustól augusztusig, végül 2013 januárjában. A terhelt részéről így összesen 305.000 forint büntetőjogilag értékelhető szülőtartásdíj tartozása állt fenn S1. zalaegerszegi lakossal szemben.

Az ügyben a Zalaegerszegi Járási Ügyészség 2013. szeptember 17-én nyújtott be vádiratot, melyben a terheltet az 1978. évi IV. törvény 196. § (1) bekezdésébe ütköző tartás elmulasztásának vétségével vádolta.

A 2013. június 30-áig hatályban volt 1978. évi IV. törvény 196. § (1) bekezdése szerint, aki jogszabályon alapuló és végrehajtható hatósági határozatban előírt tartási kötelezettségét önhibájából nem teljesíti, a tartás elmulasztásának vétségét követi el. A törvény a bűncselekményt súlyosabban rendelte büntetni, ha a tartás elmulasztása a jogosultat súlyos nélkülözésnek teszi ki.

A vádemelés időpontja előtt, 2013. július 1. napján hatályba lépett 2012. évi C. törvény (Btk.) 212. §-a a bűncselekményt tartási kötelezettség elmulasztása néven újraszabályozta. Az új törvény szerint a jogszabályon alapuló és végrehajtható hatósági határozatban előírt tartási kötelezettség önhibából való nem teljesítése - büntetőjogilag értékelhető eredmény nélkül - kizárólag akkor bűncselekmény, ha azt a gyermektartási kötelezettség tekintetében mulasztja el az elkövető.

A gyermektartási kötelezettségen kívüli, de szintén jogszabályon alapuló és végrehajtható hatósági határozatban előírt tartási kötelezettség elmulasztása kizárólag akkor bűncselekmény, ha ezzel a jogosultat súlyos nélkülözésnek teszi ki.

Megállapítható tehát, hogy már a vádemeléskor is hatályban volt új büntető törvény értelmében - szemben a korábbi, 1978. évi IV. törvény szerinti szabályozással - a szülőtartási kötelezettség elmulasztása kizárólag akkor bűncselekmény, ha az a jogosultat súlyos nélkülözésnek teszi ki. A szülőtartási kötelezettség elmulasztása szempontjából tehát, ha az nem jár a jogosult súlyos nélkülözésnek való kitételével, az elbírálás időpontjára hatályba lépett új büntető törvény szerint a cselekmény nem bűncselekmény.

Sem a vádirat, sem a jogerős határozatban megállapított tényállás

nem tartalmaz megállapítást arra nézve, hogy a terhelt által fizetni elmulasztott tartásdíj S1. tekintetében milyen hátrányt eredményezett, a tényállás nem tartalmaz adatot a jogosult jövedelmi, vagyoni viszonyaira, életkörülményeire, így nem vonható következtetés arra, hogy a jogerős ítéletben megállapított mulasztás a jogosult szempontjából eredményezett-e nélkülözést.

A jogerős határozatban megállapított tényállás alapján a Btk. 212. § (2) bekezdése szerinti bűncselekmény ezért tényállási elem - eredmény - hiányában nem állapítható meg.

Megjegyzi a Kúria, hogy a megtámadott határozatból az sem tűnik ki, hogy miben állt a terhelt önhibája a tartásdíj-fizetés elmulasztása szempontjából. A történeti tényállásban ugyanis nem a büntető törvény törvényi tényállási elemében szereplő fogalmat, hanem azokat az adatokat kell rögzíteni, amelyekből a tényállási elem meglétére megalapozott következtetés vonható. Erre egyébként utalt a Zala Megyei Főügyészség által előterjesztett felülvizsgálati indítvány is.

Ezért a Kúria a felülvizsgálati indítványban foglaltakkal egyezően a Be. 427. § (1) bekezdésének a) pontjára figyelemmel, a Be. 331. § (1) bekezdése és 6. § (3) bekezdésének a) pontja alapján a terheltet az ellene emelt vád alól bűncselekmény hiányában felmentette.

A terheltet jelen büntetőügyet megelőzően a Zalaegerszegi Városi Bíróság a 2007. október 12. napján jogerőre emelkedett 17.B.475/2007/4. számú ítéletével kábítószerrel visszaélés vétsége miatt három évre próbára bocsátotta, a próbaidő eredményesen 2010. október 11. napján telt volna le.

Az 1978. évi IV. törvény 73. § (2) bekezdése szerint a próbára bocsátást meg kell szüntetni és büntetést kell kiszabni, ha a próbára bocsátottat a próbaidő alatt elkövetett bűncselekmény miatt elítélik. (Ugyanezt a rendelkezést tartalmazza az elbíráláskor hatályos Btk. 66. § (1) bekezdésének a) pontja.) A Be. 265. § (2) bekezdése szerint, ha a próbaidő alatt elkövetett bűncselekmény miatt a próbára bocsátott ellen újabb eljárás indul, az ügyeket egyesíteni kell. A Be. 330. § (4) bekezdése alapján ha a vádlott bűnösségét a bíróság próbára bocsátás ideje alatt elkövetett bűncselekmény miatt állapítja meg, a próbára bocsátást kimondó rendelkezést hatályon kívül helyezi, és halmazati büntetést szab ki.

A Zalaegerszegi Járásbíróság felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozata e törvényhelyek alapján rendelkezett a Zalaegerszegi Városi Bíróság 17.B.471/2007/4. számú ítéletével

megállapított próbára bocsátás megszüntetéséről, és a terhelttel szemben a kábítószerrel visszaélés vétsége miatt is a halmazati büntetés kiszabásáról.

Figyelemmel azonban arra, hogy a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatban a terheltnek a tartás elmulasztásának vétségében a bűnösség megállapítása az előbbiekben írtak szerint törvénysértő volt, nem lett volna helye az 1978. évi IV. törvény 73. § (2) bekezdése, illetve a Be. 330. § (4) bekezdése alkalmazásának sem.

A Be. 265. § (4) bekezdése szerint, ha az újabb eljárásban a terhelt bűnösségét a bíróság nem állapítja meg, az egyesített ügyeket újra el kell különíteni.

Mivel a Kúria a felülvizsgálati indítvány alapján a terheltet a tartás elmulasztásának vétsége miatt emelt vád alól felmentette, tehát bűnösségét nem állapította meg, a Be. idézett törvényhelye alapján rendelkezett a próbára bocsátást megszüntető rendelkezés hatályon kívül helyezés mellett a próbára bocsátás megszüntetése miatt indult eljárás elkülönítéséről.

Az esetlegesen befizetett bűnügyi költség visszatérítéséről a Kúria a Be. 585. § (1) bekezdése alapján rendelkezett.

Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. § (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja.

Budapest, 2015. január 13.

Dr. Csere Katalin s. k. a tanács elnöke, Dr. Soós László s. k. előadó bíró, Dr. Csák Zsolt s. k. bíró

A kiadmány hiteléül:

AI né írnok